

ผลของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 The Effects of Group Dynamics in Developing Grade 5th Student's Public Mind

จินตนา พบบูณ¹ จตุพร เพ็งชัย² และ ยุพาศรี ไพวรรณ³

Jintana Pobboon,¹ Jatuporn Pengchai,² and Yupasri Privan³

บทคัดย่อ

การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาความมีจิตสาธารณะของนักเรียนได้ และเหมาะที่จะใช้ในการพัฒนาตัวบุคคลและกลุ่ม เป็นการเรียนรู้โดยลงมือปฏิบัติ สามารถช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เกิดการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตนเอง ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental research) การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจิตสาธารณะและเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองกา "ประชารัฐพิทยา" สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ปีการศึกษา 2555 ที่มีคะแนนจากการตอบแบบประเมินจิตสาธารณะตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมาจำนวน 6 คน ซึ่งได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจงและสมัครใจที่จะพัฒนาดตนเอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 4 ชนิดได้แก่ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 10 ครั้ง แบบประเมินจิตสาธารณะที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .32 ถึง .76 มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมทั้งฉบับเท่ากับ .94 แบบสังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ประเมินก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ แบบสังเกต 3 มิติประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครูผู้ช่วยวิจัยและเพื่อน และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ วิลคอกสัน (The wilcoxon's matched pairs signed-ranks test) และบรรยายพฤติกรรมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะผลการวิจัยพบว่า

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จิตสาธารณะ

ABSTRACT

The management of group dynamics was a method that could help in developing public mind, both in individuals as well as in groups of people. It was in the format of learning by doing which could help in creating changes and self-improvement in the participants in group dynamics. This research was a quasi-experimental research.

The objective of this study was to study and compare Pratomsuksa 5 students' public mind before and after participating in group dynamics for developing public mind. The samples were 6 Pratomsuksa 5

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) รองศาสตราจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ค.อ.ด. (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม



students in Bannongka "Pracharatpittaya" School, under the Office of Surin Primary Educational Service Area 2, 2012 school year, who obtained score from responding to the Public Mind Inventory at the percentile 25 and lower. They were selected by using the purposive sampling technique and they volunteered to participate for their self-development. The 4 instruments used in this study consisted of 1) 10 sessions of the group dynamics for developing public mind, 2) the Public Mind Evaluation Form with item discrimination level from .32 to .76, and reliability level of .94, 3) the Public Mind Behavioral Observation Form used before and after participating in group dynamics for developing public mind, and 4) the Triangulation Observation Form and the Interview Form used with teachers, research assistant teachers, and friends. The statistic used for data analysis was The Wilcoxon's Matched Pairs Signed-Ranks Test. The behaviors before and after participating in group dynamics for developing public mind were explained.

The research found that after participating in group dynamics for developing public mind, Pratomsuksa 5 Students significantly obtained higher score in both overall and each aspect ($p < .05$).

Keywords : Group Dynamics, Public Mind

บทนำ

ในโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่างๆ ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาตนเองเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้และสภาพเศรษฐกิจที่บีบรัดได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมให้เกิดการแข่งขันมีค่านิยมทางวัตถุสูงเกิดการเอารัดเอาเปรียบมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองมากกว่าส่วนรวมขาดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่องทำให้เกิดภาวะขาดความสมดุลทั้งจิตใจและวัตถุดังนั้นความสำนึกต่อส่วนรวมจึงลดน้อยลง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 1) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ไม่เร่ร่อน อยู่อย่างเพียงพอมุ่งมั่นในการทำงานรักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โรงเรียนนับว่าเป็นสถาบันสำคัญรองลงมาจากครอบครัวเพราะหน้าที่ของโรงเรียนอย่างหนึ่งคือการปลูกฝังและปมเพาะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนจึงได้เน้นการสร้างจิตสาธารณะของผู้เรียนซึ่งเป็นหนึ่งในแปดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนและ

เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 7) เพราะการมีจิตสาธารณะเป็นความรับผิดชอบในตนเองเป็นพื้นฐานที่มีต่อความรับผิดชอบต่อสังคม จิตสาธารณะจะไม่เกิดขึ้นแม้จะได้รับการอบรมสั่งสอน ถ้าหากใจไม่ยอมรับ หากสามารถปลูกฝัง ส่งเสริมหรือพัฒนาให้เด็กมีจิตสำนึกสาธารณะ ด้วยวิธีการต่าง ๆ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวม มีการใช้สมบัติของส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่าใช้อย่างทะนุถนอม รู้จักการแบ่งปันโอกาสในการใช้ของส่วนรวมให้ผู้อื่น เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ปัญหาที่เกิดการเอารัดเอาเปรียบคนอื่น ปัญหาการทำลายสาธารณะสมบัติต่างๆ จะลดลง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์พวกพ้องก็จะลดน้อยลง และจะนำมาสู่สังคมที่พัฒนาขึ้น (นรินทร์ ตาก่อนทอง, 2551 : ออนไลน์) และจากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล ควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่ในวัยเด็ก ซึ่งจะต้องเริ่มต้นจากครอบครัว สถานศึกษาและผู้ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กคือ บิดา มารดา ครู และเพื่อนร่วมวัย รวมทั้งสื่อมวลชนด้วย หากบุคคลเหล่านี้ได้ถ่ายทอดความมีจิตสำนึกที่ดี มีจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติส่วนรวมให้แก่เด็กอย่างสม่ำเสมอก็จะซึมซับคุณลักษณะที่ดีติดตัวไป (พรพรม พรพรวก, 2550 : 2) อาทิจานวิจัยของสุคนธ์รสทุตวิวัฒน์ (2550 : 51-55) ที่ใช้เทคนิคการเสนอตัวแบบผ่านภาพ

การบูรณาการกับการชี้แนะทางวาจา พบว่า นักเรียนที่การพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคเสนอตัวแบบผ่านภาพการบูรณาการกับการชี้แนะทางวาจามีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคเสนอตัวแบบผ่านภาพการบูรณาการกับการชี้แนะทางวาจาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์ (2550 : 103-107) ที่ทำการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้สถานการณ์จำลองผสานกับเทคนิคการประเมินผลตามสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน โดยทำการทดลองก่อนและหลัง ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่าผลการใช้สถานการณ์จำลองผสานกับเทคนิคการประเมินผลตามสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะมีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

วิธีพัฒนาจิตสาธารณะสามารถทำได้หลายวิธีเช่น กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์การใช้เทคนิคแม่แบบการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและการศึกษารายกรณีเป็นต้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาจิตสาธารณะ ดังที่คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2546:148) กล่าวว่า การให้ประสบการณ์ตรงในการทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นวิธีการที่เหมาะสมที่จะใช้ในการพัฒนาตัวบุคคลและกลุ่มทั้งนี้ เป็นเพราะว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นการเรียนรู้โดยการปฏิบัติแม้ว่าการสร้างสถานการณ์จำลองก็ตามก็ยังสามารถช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความซาบซึ้งและพึงพอใจที่จะเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตนเองต่อไปสอดคล้องกับที่สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545 : 124) กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับความรู้จากการลงมือร่วมกันปฏิบัติเป็นกลุ่มซึ่งกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคนและสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มก็มีอิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน

โรงเรียนบ้านหนองกา “ประชารัฐพิทยา” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เปิดสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 276 คน มีครูประจำการทั้งสิ้น 15 คน มีจำนวนห้องเรียนทั้งสิ้น 15 ห้องเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีหนึ่งห้องเรียนนักเรียนจำนวน 30 คน

จากการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาพบว่า นักเรียนขาดการอาสาทำงานโดยไม่เต็มใจมีพฤติกรรม ไม่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันใช้สิ่งของในห้องเรียนแล้วไม่เก็บไว้ที่เดิมไม่รู้จักเก็บ

ให้เข้าที่ ขาดจิตอาสาในการช่วยงานครูขาดการดูแลรักษาสมบัติของโรงเรียนก่อนออกจากห้องเรียนก็ไม่ปิดไฟไม่ปิดพัดลมใช้สิ่งของไม่ทะนุถนอมเพราะถือว่าไม่ใช่ของตน ไม่ช่วยนำขยะไปทิ้งละเลยที่จะเก็บสิ่งของของส่วนรวม หยิบของเพื่อนไปโดยไม่ได้รับอนุญาต

ด้วยเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจและเห็นความสำคัญที่จะใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาจิตสาธารณะและศึกษาภูมิหลังการดำเนินชีวิตเพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลและนำไปวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านหนองกา “ประชารัฐพิทยา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีจิตสาธารณะสูงขึ้นหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองกา “ประชารัฐพิทยา” ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองกา “ประชารัฐพิทยา” ปีการศึกษา 2555 ซึ่งได้มาจากการประเมินจิตสาธารณะนักเรียนประถมปีที่ 5 ที่มีเปอร์เซ็นต์ไทม์ที่ 25 ลงมาจำนวน 8 - 10 คนและเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากผู้สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม 6 คน
3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่
 - 3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่จิตสาธารณะ



วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กิจการกรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างเนื้อหาที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ที่มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง ด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนรวมถึงการรักษาสภาพประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ จัดเป็นกระบวนการพัฒนา โดยการนำเอาประสบการณ์ของสมาชิกในกลุ่มมาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกัน และกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยทุกคนได้มีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติในการแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบร่วมกันและใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน โดยได้วิเคราะห์พฤติกรรมของสมาชิกเองและจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อกำหนดแนวทางในการสร้างกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ

1.2 สร้างกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ จำนวน 10 ครั้งๆ ละ 60 นาที ซึ่งการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์จะใช้เทคนิค การอภิปราย เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง

1.3 นำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะเสนอต่อประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

1.4 ปรับปรุงกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านเพื่อพิจารณาความเหมาะสมด้านภาษา เนื้อหา จุดประสงค์ วิธีการปฏิบัติ

1.5 นำข้อเสนอแนะที่ได้มาจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ขึ้น

1.6 เสนอผลการแก้ไขต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ

1.7 ทบทวนแก้ไขและจัดทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้สมบูรณ์มาดำเนินการจัดกิจกรรมจำนวน 10 ครั้งๆ ละ 60 นาที โดยจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ทั้งชั้นเรียน เมื่อจัดกิจกรรมครบทั้ง 10 ครั้งก็นำผลการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มาบรรยายเฉพาะกลุ่ม

ตัวอย่างเป็นรายบุคคล เริ่มการทดลอง 3 ธันวาคม 2555

2. แบบประเมินจิตสาธารณะ ในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือเนื้อหา จาก ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะและจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจโครงสร้างเนื้อหาที่สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องนี้ และเพื่อทราบรูปแบบของเครื่องมือ วิธีการสร้างเครื่องมือ โดยศึกษาจากรายงานวิจัยของกุหลาบ พงษ์เทพิน (2553 : 129-139) ศิริลักษณ์ เลื่อนยศ (2553 : 111-121) ศศิธร วีราวุธ (2552 : 139-152)

2.2. กำหนดขอบเขตของข้อคำถามจากตัวแปรที่ต้องการศึกษาตามแนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสาธารณะ 2 ตัวชี้วัด 6 ตัวบ่งชี้ ใช้เกณฑ์การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 236) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

2.3. สร้างแบบประเมินจิตสาธารณะ แบบสถานการณ์ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อโดยตัวชี้วัดที่ 1 จำนวน 24 ข้อ ตัวชี้วัดที่ 2 จำนวน 26 ข้อ และกำหนดลักษณะการให้คะแนนในแต่ละข้อมีคะแนนเป็น 0,1,2, และ 3 การให้คะแนนโดยใช้เกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 47) แล้วนำแบบประเมินเสนอต่อประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

2.4. ปรับปรุงแบบประเมินจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้ภาษาและความเที่ยงตรง

2.5 ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ ซึ่งมีความสอดคล้องของเนื้อหาระหว่าง .80 ถึง 1.00 แล้วจัดพิมพ์เพื่อนำไปทดลองใช้ (Try out) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนวิทยาคม ปีการศึกษา 2555 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน

2.6 หาคุณภาพของแบบประเมินจิตสาธารณะ โดย

- 1) หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบประเมินโดยวิธีสหสัมพันธ์อย่างง่ายของแต่ละข้อกับทั้งฉบับ
- 2) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง

ฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 99)

2.7 หลังจากได้ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ผู้วิจัยได้ข้อคำถาม 30 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .32 ถึง .76 มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ .94 จากนั้นนำแบบประเมินที่ผ่านการคัดเลือกแล้วไปจัดพิมพ์เป็นแบบประเมินฉบับสมบูรณ์

3. แบบสังเกต ผู้วิจัยได้สร้างแบบสังเกตเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาจิตสาธารณะโดยจัดทำคู่มือการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมจิตสาธารณะ เพื่อให้ครูผู้ช่วยวิจัย ผู้ปกครองและเพื่อนสังเกตก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะ

3.2 ศึกษานิยาม ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะ

3.3 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะแบบสังเกตมีลักษณะเป็นข้อความที่บ่งบอกถึงพฤติกรรมจิตสาธารณะลักษณะของแบบสังเกตเพื่อใช้ในการบันทึกการสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ากำหนดตัวเลข (Numerical rating scale) โดยกำหนดเกณฑ์การให้ 4 ระดับคะแนนคือ 0, 1, 2 และ 3 คะแนนจำนวน 18 รายการพฤติกรรมมี 2 ตัวชี้วัด 6 ตัวชี้

3.4 นำแบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะพร้อมคู่มือการสังเกตเสนอต่อประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

3.5 ปรับปรุงแบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้ภาษาและความเที่ยงตรง IOC

3.6 นำแบบสังเกตมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. แบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาจิตสาธารณะ เพื่อสัมภาษณ์ ผู้ปกครอง ครูผู้ช่วยวิจัย และเพื่อนนักเรียน สัมภาษณ์หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะโดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ

พัฒนาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์การพัฒนาการดำเนินงานด้านจิตสาธารณะจากแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการเอกสารตำราทางวิชาการเพื่อกำหนดขอบข่ายเนื้อหาในการสร้างแบบสัมภาษณ์ของอรนุช ศรีสะอาด(2553 :76-80) ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ตามแนวคิดของอรนุช ศรีสะอาด (2553 : 76-80)

4.3 วิเคราะห์กรอบการศึกษาเพื่อเชื่อมโยงเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาสู่การกำหนดประเด็นการถามให้ครอบคลุมความมุ่งหมายและกรอบการวิจัย

4.4 ร่างแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

4.5 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้ภาษาและความเที่ยงตรง IOC (Index of item objective congruence)

4.6 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.7 จัดพิมพ์ฉบับจริงให้มีความสมบูรณ์ชัดเจนและพิจารณาความถูกต้องในเนื้อหาสาระและการพิมพ์รวมทั้งการจัดรูปแบบการพิมพ์ให้ถูกต้องเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขอหนังสือแนะนำผู้วิจัยและหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองกา “ประชารัฐพิทยา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่ให้นักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตอบแบบประเมินจิตสาธารณะ

2. ผู้วิจัยทำความเข้าใจร่วมกันกับครูผู้ช่วยวิจัย ผู้ปกครองนักเรียนและเพื่อนนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย

3. ก่อนการทดลองผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหนองกา “ประชารัฐพิทยา” จำนวน 30 คน ตอบแบบ



ประเมินจิตสาธารณะและเลือกนักเรียนที่ได้คะแนนจากการตอบแบบประเมิน ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทม์ที่ 25 ลงมา โดยเก็บคะแนนที่ได้จากการประเมินเป็นคะแนนก่อนทดลอง

4. ผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ คนที่มีคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทม์ที่ 25 ลงมา จำนวน 8 - 10 คน และเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากผู้สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม 6 คน (เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนคนอื่นๆ ต่อไป)

5. นำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์พัฒนาจิตสาธารณะมาทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการทดลองทั้งหมด 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) โดยอาศัยรูปแบบการวิจัยแบบการทดลองเบื้องต้น One group pretest-posttest design (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 109) สำหรับขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนาแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะก่อนทดลอง ผู้วิจัยใช้คะแนนประเมินด้านจิตสาธารณะ ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทม์ที่ 25 ลงมา เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ระยะดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเริ่มการดำเนินการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาด้วยตนเอง ดำเนินการทดลองติดต่อกัน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้งๆ ละ 60 นาที คือ วันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์ เวลา 15.00-16.00 น. ส่วนสัปดาห์ที่ 4 ทดลอง 1 ครั้ง รวม 10 ครั้ง

3. ระยะหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.1 ประเมินจิตสาธารณะ โดยใช้แบบประเมินจิตสาธารณะ ชุดเดียวกับที่ใช้ในการทดลอง

3.2 เก็บรวบรวมผลคะแนนจากการตอบแบบประเมินไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ด้วยการบรรยายเป็นรายบุคคล สถิติที่ใช้ได้แก่

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติสำหรับการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือได้แก่หาค่าความเชื่อมั่นและอำนาจจำแนก

2.1 วิเคราะห์หาอำนาจจำแนกของแบบประเมินจิตสาธารณะ ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนในแต่ละข้อกับคะแนนรวมรายด้าน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน การเปรียบเทียบการมีจิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ใช้ The Wilcoxon's Matched Pairs Signed - Ranks Test

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ผลการศึกษาด้านจิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 คน มีการพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะทั้งสองด้าน คือ ด้านช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจกับด้านเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชนและสังคม เพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างเห็นได้ชัด โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะจากเดิม 57.83 เป็น 83.34

2. ผลการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ 10 กิจกรรม พบว่า สามารถทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 คน มีพฤติกรรมจิตสาธารณะทั้งสองด้านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 บางคนเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดทั้งสองด้าน คือ เด็กชายดีและเด็กหญิงแก้ว บางคนเพิ่มขึ้นจริงแต่เพิ่มขึ้นน้อยได้แก่ เด็กชายเป้ แต่ก็มีบางคนเพิ่มขึ้นทั้งสองด้านเท่ากัน ได้แก่ เด็กหญิงเกดและเด็กชายตุ๊ตะ บางคนเพิ่มขึ้นทั้งสองด้านก็จริงแต่เพิ่มขึ้นแต่ละด้านไม่เท่ากัน ได้แก่ เด็กชายธง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

เด็กชายดี

มีการพัฒนาตนเองโดยภาพรวมทั้งสองด้าน เป็นอันดับที่ 1 ของกลุ่มตัวอย่างดีขึ้นเกือบทุกด้าน คือ หลังจากเข้า

ร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ เด็กชายดีเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น เต็มใจช่วยเหลืองานผู้ปกครอง คุณครูและเพื่อนเป็นประจำ เพราะกิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาความมีจิตสาธารณะสามารถพัฒนาให้นักเรียนได้ เกิดการมีส่วนร่วมลงมือทำกิจกรรม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้มีแนวคิดและเจตคติที่ดีสอดคล้องกับแนวคิดของ คมเพชร ฉัตรตุกกุล (2546 : 148) ที่กล่าวว่า การให้ประสบการณ์ตรงในการทำกิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีการที่ดี และเหมาะที่จะใช้ในการพัฒนาตัวบุคคลและกลุ่ม เนื่องจากกิจกรรมกลุ่มเป็นการเรียนรู้โดยลงมือปฏิบัติ สามารถช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความซาบซึ้งและพอใจที่จะเปลี่ยนแปลงปรับปรุงตนเอง แต่พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงบ้างคือ เมื่อผู้ปกครองไม่อยู่บ้านจะชอบแอบไปเล่นนอกบ้านและยังมีพฤติกรรมที่ไม่พัฒนาบ้างคือ การจัดเก็บสิ่งของภายในบ้านจะมาเป็นบางครั้งเมื่อพี่น้องในครอบครัวขอความช่วยเหลือจะช่วยเป็นบางครั้งพฤติกรรมเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าทางครอบครัวขาดการปลูกฝังเรื่องจิตสาธารณะมาตั้งแต่เด็กดังที่ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552 : 54) กล่าวว่า สถาบันครอบครัวมีความสำคัญเป็นอันดับแรกเพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่ช่วยให้เด็กเกิดจิตสำนึกเห็นความสำคัญของส่วนรวม และด้านเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคมซึ่งดีที่มีการพัฒนาตนเองในด้านเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชนและสังคม เป็นอันดับที่ 1 ของกลุ่มตัวอย่าง คือก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ คือ ไม่เคยที่จะเก็บเมื่อเห็นขยะวางทิ้งอยู่ เมื่อถึงคราวทำความสะอาดห้องเรียนน้อยครั้งมากที่จะเก็บอุปกรณ์ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เมื่อชุมชนมีการจัดกิจกรรมน้อยครั้งมากที่จะเข้าร่วม เมื่อชุมชนขอความร่วมมือกับทางโรงเรียนให้นักเรียนช่วยบริการอาหารและเครื่องดื่มภายในงานก็จะอาสาช่วยในบางครั้งอาจเป็นเพราะเขาเห็นตัวอย่างจากผู้ปกครอง เวลาที่เพื่อนบ้านมีงานหรือชุมชนมีกิจกรรมก็ไม่เคยให้ความร่วมมือเนื่องจากผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายและรับจ้างทั่วไปต้องออกไปทำงานแต่เช้ากว่าจะกลับเข้าบ้านก็ค่ำ จึงทำให้ไม่มีเวลาไปช่วยงานส่วนรวมในชุมชน จึงเป็นสาเหตุที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของพ่อแม่ในการไม่ช่วยงานส่วนรวม จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าตัวอย่างของครอบครัวที่ดีแสดงให้เห็นถึงการมีจิตสาธารณะที่ผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก พ่อแม่ควรส่งเสริมให้ลูกเห็นตัวอย่างจากพ่อแม่ในกิจกรรมอาสาสาธารณะโดยมีการปลูกฝังนิสัยแต่เล็กเป็นรูปธรรม ดังที่ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552

: 55) หลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ดีเมื่อทำความสะอาดห้องเรียนแล้วก็จะเก็บอุปกรณ์ให้เข้าที่และเมื่อเห็นขยะทิ้งอยู่จะเก็บไปทิ้งเป็นประจำ เมื่อชุมชนจัดกิจกรรมรณรงค์เก็บขยะในชุมชน การบำเพ็ญประโยชน์ที่วัดดีก็จะเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง และเมื่อชุมชนขอความร่วมมือขอความร่วมมือกับทางโรงเรียนให้นักเรียนช่วยบริการอาหารและเครื่องดื่มภายในงานต่างๆ ของชุมชน ดีจะอาสาช่วยงานทุกครั้งการที่ดีมีพฤติกรรมเปลี่ยนไปจากเดิมอาจเป็นเพราะว่าเขาได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพราะกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ช่วยให้บุคคลปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงตนเอง ความคิดเห็นและพฤติกรรมรวมถึงสามารถเข้าใจตนเองและผู้อื่น (อภิเชษฐ จันทนา, 2553 : 13)

เด็กหญิงแก้ว

มีการพัฒนาตนเองในภาพรวมทั้งสองด้านเป็นอันดับที่ 2 ของกลุ่มตัวอย่าง พัฒนาขึ้นเกือบทุกด้าน คือ หลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ แก้วมีการพัฒนาตนเองในทางที่ดีขึ้นเกือบทุกด้าน โดยเฉพาะ การช่วยเหลืองานผู้ปกครอง จากที่ไม่เคยหุงข้าวก็รู้จักหุงข้าวรอพ่อแม่ก่อนกลับจากทำงาน และรู้จักซักเสื้อผ้าเองโดยไม่ต้องให้บอกจากที่แต่ก่อนไม่เคยซักเลย เริ่มมีการเก็บกวาดทำความสะอาดบ้านจากที่ไม่เคยทำเลยก็ทำเป็นประจำ ไม่น่าของกินเข้ามาในห้องเรียน เมื่อเห็นเศษขยะในห้องก็รู้จักเก็บทิ้งลงถังขยะ ช่วยอาสาช่วยครูถือของ สังเกตจากเวลาที่ครูมาถึงโรงเรียนจะรีบวิ่งเข้ามาช่วยถือกระเป๋าโดยไม่ต้องบอก เมื่อคุณครูขออาสาสมัครไปช่วยงานในชุมชนแก้วจะยกมือขออาสาเป็นคนแรก และในยามที่เพื่อนไม่สบายก็อาสาไปขอยาที่ห้องพยาบาลมาให้เพื่อนที่เป็นเช่นนี้อาจเกิดจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ แก้วมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น รู้จักดูแลรักษาสีของภายในบ้านสนใจที่จะเก็บและเมื่อเห็นชำรุดก็รีบแจ้ง เมื่อมีงานระหว่างโรงเรียนและชุมชนก็อาสาเข้าไปช่วยงาน รวมทั้งงานฉาปนกิจศพในหมู่บ้าน แก้วจะร่วมกับเพื่อนในห้องช่วยกันทำดอกไม้จันทร์ไปช่วยงานเจ้าภาพและช่วยบริการอาหารและเครื่องดื่ม ช่วยล้างจานจนงานแล้วเสร็จ รู้จักรักษาสีแวดล้อมโดยการนำเอากล่องนมมาสานเป็นกระเป๋าใส่ของเข้ามาโรงเรียนแทนการใส่ถุงพลาสติก ซึ่งเกิดจากการที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ครั้งที่ 8 และครั้งที่ 9 เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง เกี่ยวกับงานประดิษฐ์และตัวของแก้วเองก็ชอบเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ ได้ลงมือกระทำกิจกรรมนั้นด้วยตนเองเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ดีขึ้น กิจกรรม



กลุ่มเปิดโอกาสให้บุคคลได้แสดงศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง Durschmndt(1977 : 3953 - A)ด้านสุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545: 124) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับความรู้จากการลงมือร่วมกันปฏิบัติเป็นกลุ่ม กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคน และสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มก็มีอิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งตรงกับที่ Button (1974 : 1-2) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยส่งเสริมให้มนุษย์ได้เติบโตและพัฒนาโดยเฉพาะทักษะด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ดังนั้นการจัดกิจกรรมกลุ่มจึงเป็นการสร้างโอกาสให้มนุษย์ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ในทำนองเดียวกันกับซอลัดดา ขวัญเมือง (2542 : 221-222) ว่าเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมให้บุคคลได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน มีการศึกษาพฤติกรรมของตนเอง ของผู้อื่นและของกลุ่ม จากการทำงานร่วมกันจนเกิดการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างสัมพันธภาพ และประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน เพื่อจะได้นำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง พัฒนากลุ่มต่อไป

เด็กชายธง

มีการพัฒนาตนเองในภาพรวมทั้งสองด้านเป็นอันดับที่ 3 ของกลุ่มตัวอย่าง แม้ว่าพฤติกรรมบางอย่างจะพัฒนาขึ้นบ้างก็ตาม คือ หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ เด็กชายธงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นช่วยเหลือครูด้วยความเต็มใจ เมื่อเห็นครูหรือผู้ปกครองถือของจะวิ่งเข้ามาช่วยถือทุกครั้งโดยไม่ต้องบอกมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และบริจาคสิ่งของให้ผู้ด้อยโอกาสเป็นบางครั้ง รวมทั้งการช่วยเหลือพี่น้องในครอบครัว ที่เป็นเช่นนี้เพราะครอบครัวของเด็กชายธง มีฐานะยากจน บิดาเสียชีวิต มารดาต้องทำงานคนเดียวหาเช้ากินค่ำ ไม่มีทรัพย์สินเงินทองพอที่จะช่วยเหลือผู้อื่นได้ ดังที่ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์(255 : 54) กล่าวว่า เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวที่ขาดแคลน จะมีจิตสำนึกที่ขาดแคลนด้วย แต่พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดคือ เมื่อผู้ปกครองไม่อยู่เด็กจะแอบไปเล่นนอกบ้าน และยังมีพฤติกรรมที่พัฒนาบ้าง คือ รู้จักเก็บกวาดสิ่งของและทำความสะอาดให้เป็นระเบียบเรียบร้อยทั้งที่อยู่ที่บ้านและที่โรงเรียนเป็นบางครั้ง เพราะก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ยังไม่เคยทำสิ่งเหล่านี้มาก่อนและเป็นลักษณะของการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป และมีความรับผิดชอบมากขึ้นแต่ก่อนไม่เคยกวาดบ้านดูบ้านก็ทำได้เองโดยไม่ต้องบอก รู้จักซักเสื้อผ้าเองบ้างจากที่พี่สาวเคยซักให้ เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองมาก

ขึ้น เห็นขยะในห้องเรียนก็เก็บทันทีที่ไม่ต้องมีใครบอก รู้จักจัดเก็บสิ่งของหนังสือและอุปกรณ์การเรียนให้เป็นระเบียบ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เห็นอกเห็นใจเพื่อนมากขึ้นเวลาที่เพื่อนไม่สบายก็รีบบอกครูและรีบอาสาพาไปห้องพยาบาล และหลังจากที่เขาได้ร่วมกิจกรรมกลุ่มครั้งที่ 3 กิจกรรมที่ 6 ซึ่งกิจกรรมที่ 6 เป็นกิจกรรมที่ซึ่งได้มีส่วนร่วมอาสาแสดงบทบาทสมมติในเรื่องโรงเรียนสวยด้วยมือเรา ทำให้ยังได้รับทราบบทบาทหน้าที่จากการแสดงบทบาทสมมติที่ซึ่งได้รับ ดังที่ธรรมนิภา แจ่มสว่าง (2547) กล่าวว่า เทคนิควิธีที่ใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในการพัฒนาจิตอาสาให้กับเด็กและเยาวชนนั้นการใช้บทบาทสมมติกับตัวแบบเป็นการทดลองให้เด็กได้สวมบทบาทผู้อื่น เพื่อให้รับรู้ถึงความรู้สึกและอารมณ์ในบทบาทของผู้อื่น และเปลี่ยนแปลงความคิดของตนเองได้อย่างมีเหตุผล ยังมีพฤติกรรมที่ปฏิบัติได้น้อยคือเวลาที่ผู้ปกครองไม่อยู่บ้านยังแอบไปเล่นกับเพื่อนนอกบ้าน ที่เป็นเช่นนี้เพราะมีเพื่อนชักชวนและทนต่อการชักชวนของเพื่อนไม่ได้ ประกอบกับอยู่บ้านไม่มีเพื่อนเล่นในวัยใกล้เคียงกันจึงต้องหาเพื่อนเล่น

เด็กชายตุ๊ต๊ะ

มีการพัฒนาตนเองในภาพรวมทั้งสองด้านเป็นอันดับที่ 4 ของกลุ่มตัวอย่าง คือ หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ถึงแม้ว่าพฤติกรรมบางอย่างจะพัฒนาเล็กน้อยก็ตาม มีความรับผิดชอบมากขึ้นกว่าแต่ก่อนไม่เคยกวาดบ้านดูบ้านก็ทำเองโดยไม่ต้องบอก รู้จักซักเสื้อผ้าเอง เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองและมีเหตุผลมากขึ้น เห็นขยะในห้องเรียนก็เก็บทันทีที่ไม่ต้องมีใครบอก รู้จักจัดเก็บสิ่งของหนังสือและอุปกรณ์การเรียนให้เป็นระเบียบ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เห็นอกเห็นใจเพื่อนมากขึ้น และน้องที่บ้านสาวที่บ้านก็ช่วยสอนการบ้านจากที่ไม่เคยสนใจน้องสาวเลย เวลาที่เพื่อนไม่สบายก็รีบบอกครูและรีบอาสาพาไปห้องพยาบาล และจากการจัดกิจกรรมกลุ่มครั้งที่ 5 ตุ๊ต๊ะได้รับการยอมรับจากเพื่อนเลือกเป็นเลขานุการของกลุ่ม ทำให้ตุ๊ต๊ะรู้สึกภาคภูมิใจที่เพื่อนยอมรับตนเองมากยิ่งขึ้น ทำให้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเกิดความมั่นใจและเข้าใจในตัวเองดังที่พนม ลิ้มอารีย์ (ม.ป.ป. : 56-57) ได้กล่าวถึงประโยชน์อันเกิดจากการเข้ากิจกรรมกลุ่มของสมาชิก กลุ่มเป็นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็น และช่วยปรับปรุงเจตคติจนนิสัยใจคอของสมาชิก กลุ่มจัดเป็นสนามทดลองสำหรับทดสอบความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม เช่น คนพูดเก่งแต่ไม่มีโอกาสได้พูดที่ไหนก็อาศัยกลุ่มเป็นที่ทดลองหรือแสดงความสามารถให้คนอื่นเห็น

นอกจากนี้กลุ่มช่วยเสริมสร้างความมีวินัยให้แก่ตนเอง เมื่อสมาชิกเข้ากลุ่มจะต้องมีการปฏิบัติกิจกรรมสม่ำเสมอ ปฏิบัติตามกฎหมายร่วมกัน ซึ่งจะทำให้สมาชิกมีความอดทนด้วยและกลุ่มช่วยให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย ให้ความอบอุ่นให้กำลังใจ ความรัก และกลุ่มยังเป็นเครื่องบำรุงขวัญของสมาชิกด้วยการทำให้เด็กรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเป็นที่รัก และได้รับการยกย่องจากกลุ่มจะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจตนเองมากขึ้น เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย และเชื่อมั่นในตนเองสูง ส่วนการพัฒนาตนเองในด้านเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชนและสังคม หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ทุกครั้งเมื่อเห็นอุปกรณ์ในบ้านชำรุดเสียหายก็จะรีบบอกทันที หุงข้าวบางครั้งหลังจากกลับมาจากโรงเรียน เมื่อเวลาที่ทำความสะดวกขึ้นเรียนจะนำไม้กวาดและไม้ถูเก็บเข้าที่อย่างเรียบร้อย แต่พฤติกรรมที่พัฒนาขึ้นเพียงเล็กน้อย คือ การเก็บขยะในชุมชน นอกจากนี้ ตู๊ต๊ะเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่วัดด้วยความกระตือรือร้นและมีส่วนร่วมเป็นแกนนำกับเพื่อนกลุ่มตัวอย่างในการพาสมาชิกในห้องเรียนไปบำเพ็ญประโยชน์ที่วัด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตู๊ต๊ะมีการพัฒนาจิตสาธารณะ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการปลูกจิตสำนึกให้คนรู้จักเสียสละ ร่วมแรงร่วมใจ มีความร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต ช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม แต่พฤติกรรมที่ปฏิบัติได้น้อย คือ เวลาที่ผู้ปกครองไม่อยู่บ้านไม่ดูแลบ้านแทนแต่แอบไปเล่นเกม สาเหตุเนื่องจาก เพื่อนชวนเล่นและขาดการยับยั้งชั่งใจ มองเห็นเพียงความสนุกสนานไม่ได้นึกถึงผลเสียที่จะตามมา และสิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยโดยมีร้านเกมใหม่มาตั้งอยู่ใกล้ เพื่อนในห้องเวลาวางก็มีคุยกันเรื่องเกมตามประสาเด็กในวัยนี้ ตัวตู๊ต๊ะเองก็อาศัยอยู่กับยายบิดามารดาไปทำงานที่กรุงเทพฯ กลับบ้านปีละครั้งคือช่วงสงกรานต์ทำให้ไม่มีคนกำกับดูแลเท่าที่ควรเพราะยายก็อายุมากต้องเลี้ยงดูหลานถึงสองคน

เด็กหญิงเกด

มีการพัฒนาตนเองในภาพรวมทั้งสองด้านเป็นอันดับที่ 5 ของกลุ่มตัวอย่าง ถึงแม้ว่าพฤติกรรมบางอย่างพัฒนาขึ้นบ้างเล็กน้อยก็ตาม คือ หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ เกดรู้จักช่วยเหลืองานทางบ้านจากที่แต่ก่อนจะไม่ทำอะไรช่วยคุณตาเลยก็รู้จักที่จะช่วยหุงข้าว ล้างจาน และจากที่ไม่เคยซักเสื้อผ้าเลยก็รู้จักซักด้วยตนเองบางครั้ง และช่วย

งานโรงเรียนมากขึ้น ซึ่งก่อนเข้าร่วมกิจกรรมต้องบอกหรือบังคับจึงจะทำ แต่หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมก็มีการพัฒนาขึ้นโดยไม่ต้องบอกก็สามารถทำได้ กล้าแสดงออกมากขึ้นจากเป็นคนที่ไม่ค่อยสนใจใครไม่ให้เพื่อนมาวุ่นวายก็กล้าที่จะทำงานร่วมกับเพื่อนอาสาเสนองานต่างๆที่เป็นคนขี้อาย สังเกตจากการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ครั้งที่ 6 เกดกล้าที่จะอาสาขอมือขอแสดงบทบาทสมมติเรื่อง “โรงเรียนสวยด้วยมือเรา” แต่ยกมือไม่ทันเพื่อนจึงอาสาออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียนแทน ตรงนี้แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลได้ ดังที่คมเพชร จิตรคุญกุล (2546 : 16) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นการนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวมมีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิก ภายในกลุ่มด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ประสบการณ์ในแต่ละกลุ่มจะทำให้เกิดการพัฒนาในตัวบุคคลทุกคน นอกจากนี้เวลาที่เกดเห็นคุณครูถือของก็จะเข้ามาอาสาช่วยถือเป็นประจำ ช่วยจัดหนังสือและอุปกรณ์ในห้องเรียน ตลอดจนการทำความสะดวกห้องเรียนช่วยเพื่อน จากที่เป็นคนเสียงดังชอบโอ้อวดก็ทำให้มีสัมมาคารวะมากขึ้น รู้จักควบคุมอารมณ์ไม่โกรธง่าย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนไม่ชี้ขี้หวี่มีอะไรก็ให้เพื่อนยืมรู้จักแบ่งปันสิ่งของและมีน้ำใจมากขึ้น ซึ่งตรงนี้แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติได้ .พฤติกรรมของเกดที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเกิดจากสภาพแวดล้อม การมีจิตสาธารณะเป็นสิ่งที่มีติดตัวทุกคนในการดำเนินชีวิตโดยทั่วไปรวมถึงสภาพแวดล้อมต่างๆตั้งแต่ระดับครอบครัวชุมชนมีผลต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลไปพลูญย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจกร (2543 : 13) ในทำนองเดียวกัน กิตติพงษ์ แดงเสริมสิริ (2552 : 24-25) กล่าวว่า จิตสาธารณะเกิดจากการหล่อหลอมโดยผ่านกลไกการเลี้ยงดูหรือการทำให้เห็นเป็นแบบอย่างครอบครัว จะเป็นทั้งต้นแบบและจะเป็นภาพสะท้อนการแสดงออกของจิตสำนึกสาธารณะที่สำคัญของเยาวชนได้อย่างชัดเจน

เด็กชายเปี

มีการพัฒนาตนเองในภาพรวมทั้งสองด้านเป็นอันดับที่ 6 ของกลุ่มตัวอย่าง คือ หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างคนอื่นถือว่าพัฒนาน้อยที่สุด เปีมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ถึงแม้บางด้านจะพัฒนาขึ้นบ้างเล็กน้อยก็ตาม เช่น การช่วย



เหลืองานผู้ปกครองในบ้านจะพัฒนาพฤติกรรมตนเองเป็นประจำสังเกตได้จากหลังเลิกเรียนจะหุงข้าวก่อนที่จะไปทำกิจกรรมอย่างอื่นซึ่งเป็นหน้าที่ประจำที่ได้รับมอบหมาย แม้ทำโดยไม่ต้องให้ผู้ปกครองบอก เวลาที่ผู้ปกครองหรือคุณครูถือของก็จะช่วยอาสาถือโดยไม่ต้องให้บอกเช่นกัน แต่พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นบางครั้งคือ เมื่อเห็นสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆวางเกะกะไม่เป็นระเบียบไม่ว่าจะที่โรงเรียนหรือที่บ้านมักจะเก็บบ้างบางครั้ง เวลาที่ผู้ปกครองไม่อยู่ก็แอบไปเล่นนอกบ้านน้อยลง การที่เข้าวัดความรับผิดชอบอาจจะเกิดจาก ผู้ปกครองตามใจไม่ค่อยให้รับผิดชอบงานหน้าที่ในบ้าน เพราะค่าใช้จ่ายโดยส่วนใหญ่ในครอบครัวต้องอาศัยเงินจากที่แม่ของเบ๊ที่ทำงานอยู่ต่างจังหวัดส่งมาให้เป็นประจำทุกเดือน อีกทั้งยังมีพี่สาวซึ่งเป็นลูกสาวพี่ที่คอยทำหน้าที่และงานต่างๆในบ้านให้ เบ๊จึงไม่สนใจที่จะทำงานบ้าน นอกจากนี้เบ๊รู้จักที่จะบริจาคแบ่งปันสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัย มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยสอนการบ้านให้น้องและให้เพื่อนยืมปากกาหรือดินสอเป็นบางครั้ง ส่วนด้านเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม คือ หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะเบ๊มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองไปในทางที่ดีขึ้น ถึงแม้บางอย่างจะเปลี่ยนน้อยก็ตาม สำหรับพฤติกรรมที่พัฒนาขึ้นเป็นประจำ ได้แก่ การรู้จักเก็บสิ่งของที่เป็นของส่วนรวมเมื่อใช้อุปกรณ์ไม่กวาดหรือไม้ถูพื้นแล้วจะเก็บเข้าที่เดิมโดยไม่ต้องบอก เมื่อโรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเบ๊จะอาสาไปช่วยบริการอาหารและเครื่องดื่ม ตลอดจนช่วยเก็บโต๊ะเก้าอี้ในงานจนแล้วเสร็จทุกครั้ง ส่วนพฤติกรรมที่ปฏิบัติได้เป็นบางครั้งคือ เมื่อเห็นขยะก็เก็บทิ้งลงถังขยะบ้างบางครั้งรวมถึงการร่วมเดินรณรงค์เก็บขยะในชุมชนด้วย เวลาที่ชุมชนมีการจัดงานที่วัดหรือกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เบ๊จะไปช่วยกวาดลานวัด ขัดห้องน้ำ เบ๊จะอาสาช่วยงานเป็นบางครั้งจากที่ไม่เคยทำมาก่อนเลย จากพฤติกรรมที่กล่าวมาข้างต้นแสดงว่ากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ช่วยในการพัฒนาจิตสาธารณะ ดังที่พงษ์พันธ์ พงษ์โสภะ (2542 : 4) กล่าวถึง กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เมื่อนักเรียนเข้าร่วมกลุ่มกันก็จะเกิดบทบาทของกลุ่มขึ้นมา ทั้งนี้เพราะกลุ่มมีอิทธิพลอยู่ในตัวของมันเอง อิทธิพลของกลุ่มสามารถที่จะขัดเกลาลักษณะท่าทางของสมาชิกในกลุ่ม ให้แปรเปลี่ยนไปได้ เราจึงได้เห็นการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงสถานภาพของกลุ่มที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นไปในทางที่สร้างสรรค์พัฒนาหรือล้าหลังเลวลงก็ตาม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการในกลุ่ม เช่น คุณภาพของสมาชิกในทีม ความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน เพราะงานที่ยากและมีปริมาณมาก ก็

จะสามารถทำให้สำเร็จได้ง่ายและรวดเร็ว ซึ่งปกติลักษณะของงานดังกล่าว ถ้าต่างคนต่างทำก็สำเร็จยาก หรือถ้าสำเร็จก็อาจล่าช้าและไม่ดีเท่าที่ควร

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะทั้ง 6 คน โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มาจากครอบครัวยากจนหาเช้ากินค่ำ อาศัยอยู่กับบิดามารดา 3 คนอาศัยอยู่กับตาและยาย 3 คน มีการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ และเลี้ยงแบบปล่อยปละละเลย การที่เด็กขาดจิตสาธารณะส่วนใหญ่น่าจะมาจากการที่กลุ่มตัวอย่างถูกอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจและปล่อยปละละเลย และเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างโดยมากมาจากครอบครัวมีฐานะยากจน บิดามารดาต้องไปทำงานหาเงินนอกจาก ไม่มีเวลาในการอบรมสั่งสอนและดูแลเอาใจใส่ลูกหลานของตนเอง รวมทั้งตัวของบิดามารดาหรือผู้ปกครองเองที่ไม่เป็นแบบอย่างให้ลูกเห็นในเรื่องของการมีจิตสาธารณะเพราะการมีจิตสาธารณะ เป็นความรับผิดชอบในตนเองเป็นพื้นฐานที่มีต่อความรับผิดชอบต่อสังคม การมีจิตสาธารณะเป็นสิ่งที่มิตัดตัวคนทุกคนในการดำเนินชีวิตโดยทั่วไป รวมถึงสภาพแวดล้อมต่างๆตั้งแต่ระดับครอบครัวชุมชนมีผลต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคคล ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัมฤทธิ์ (2543 : 13) กล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะหรือจิตสำนึกทางสังคมอยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ดังนี้ ปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะทางสัมพันธภาพของมนุษย์ภาวะทางสังคมเป็นภาวะที่ลึกซึ้งที่มีผลต่อจิตสำนึกด้านต่างๆ ของมนุษย์เป็นภาวะที่ได้อบรมกล่อมเกล่าและสะสมอยู่ในส่วนของการรับรู้ที่เล็กลงๆ ที่ทำให้เกิดสำนึกที่มีรูปแบบหลากหลายภาวะแวดล้อมทางสังคมนี้เริ่มตั้งแต่พ่อแม่พี่น้องญาติ เพื่อน ครู สื่อมวลชน บุคคลทั่วไป ตลอดจนระดับองค์กร วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ กฎหมาย ศาสนา รวมทั้งภาวะแวดล้อมด้านสื่อสารมวลชน และส่วนที่กำกับสำนึกของบุคคลคือ การได้สัมผัสจากการใช้ชีวิตที่มีพลังต่อการเกิดสำนึก อาทิเช่น การไปโรงเรียน ไปทำงาน ดูละคร ฟังผู้คนสนทนากัน รับรู้เหตุการณ์บ้านเมือง ชับรุดผลการจราจรที่แออัด ปัจจัยภายในสำนึกที่เกิดจากปัจจัยภายใน หมายถึง การวิเคราะห์ของแต่ละบุคคลในการพิจารณาตัดสินคุณค่าและความดีงามซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติโดยเฉพาะการปฏิบัติทางจิตใจ เพื่อขัดเกลตาตนเองให้เป็นไปทางใดทางหนึ่ง โดยเกิดจากการรับรู้จากการเรียนรู้การมองเห็นการคิดแล้วนำมาพิจารณาเพื่อตัดสินใจว่า ต้องการสร้างสำนึกแบบใด

ก็จะมีการฝึกฝนและสร้างสมสำนึกเหล่านั้นต่อความคิด ความเชื่อ การแสดงออกด้านพฤติกรรมเชิงบวกต่อการแสดงออกของจิตสำนึกสาธารณะของบุคคลนอกจากนี้ การปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล ควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่ในวัยเด็กซึ่งจะต้องเริ่มต้นจากครอบครัว สถานศึกษาและผู้ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กคือ บิดา มารดา ครู และเพื่อนร่วมวัย รวมทั้งสื่อมวลชนด้วย หากบุคคลเหล่านั้นได้ถ่ายทอดความมีจิตสำนึกที่ดี มีจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติส่วนรวมให้แก่เด็กอย่างสม่ำเสมอ ก็จะซึมซับคุณลักษณะที่ดีติดตัวไป (พรพรม พรศพวก, 2550 : 2) และจิตสาธารณะก็จะไม่เกิด แม้จะได้รับการอบรมสั่งสอน ถ้าหากใจไม่ยอมรับ หากสามารถปลูกฝัง ส่งเสริม หรือพัฒนาให้เด็กมีจิตสำนึกสาธารณะ ด้วยวิธีการต่างๆ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวม มีการใช้สมบัติของส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่า ใช้อย่างทะนุถนอม รู้จักการแบ่งปันโอกาสในการใช้ของส่วนรวมให้ผู้อื่น เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ปัญหาที่เกิดการเอารัดเอาเปรียบคนอื่น ปัญหาการทำลายสาธารณะสมบัติต่างๆ จะลดลง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์พวกพ้อง ก็จะลดน้อยลง และจะนำมาสู่สังคมที่พัฒนาขึ้น

อย่างไรก็ดีการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาจิตสาธารณะด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง ส่งผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะได้จริง ถ้าหากได้นำไปใช้ในห้องเรียน โดยการสอดแทรกเป็นกิจกรรมเสริมหรือจัดเป็นกิจกรรมชุมนุม หรือชมรมอย่างต่อเนื่อง เพราะกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียน เข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของตน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ตั้งไว้ร่วมกัน อันจะเป็นประโยชน์ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ มีการร่วมมือกันในการแก้ปัญหา รวมทั้งทำให้เกิดเจตคติที่ดีจะเปลี่ยนแปลงตนเองในการที่ได้เรียนรู้วิธีการแสดงถึงความรักรับผิดชอบต่อสังคม นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

จากการศึกษาจิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 คน มีการพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะทั้งสองด้าน คือ ด้านช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึง

พอใจกับด้านเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชนและสังคม เพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างเห็นได้ชัด โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะจากเดิม 57.83 เป็น 83.34 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ พบว่า สามารถทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 คน มีพฤติกรรมจิตสาธารณะทั้งสองด้านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ในส่วนของสถานศึกษา ครูผู้สอน ครูแนะแนว หรือผู้ทำงานเกี่ยวข้องทางการศึกษา สามารถนำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ไปใช้เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ ได้ หรืออาจนำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ประยุกต์ใช้กับการพัฒนานามธรรมที่ต้องการ ได้แก่ การสร้างวินัยในตนเองแก่นักเรียน การสร้างความรับผิดชอบ เป็นต้น

2. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการนำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3. ผู้ที่จะนำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ไปใช้ควรศึกษาเพื่อปรับเนื้อหาของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ให้เหมาะสมกับบริบทของเด็กในแต่ละพื้นที่หรือแต่ละโรงเรียน โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ เพราะเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญของการจัดประสบการณ์ เพื่อที่จะได้นำมาแลกเปลี่ยนและกระตุ้นการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ช่วยในการพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์จตุพร เพ็งชัย ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุพาศรี ไพรรวณ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. ญาณภัทร สีหะมงคล ประธานกรรมการสอบ และรองศาสตราจารย์ ดร. นิธย์ บุญงามกุล ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้ความรู้ข้อเสนอแนะและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อยด้วยความเอาใจใส่เสมอมา ผู้วิจัยขอชื่นชมในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย



เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กิตติพงษ์ แดงเสริมสิริ. (2552). **จิตสำนึกสาธารณะและตัวแบบสร้างจิตสำนึกสาธารณะระดับเยาวชนใน สถาบันอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- กุลลาบ พงษ์เทพิน. (2553). **การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2546). **กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : ธนัชการพิมพ์.
- ช่อลัดดา ชวัญเมือง. (2542). **กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). **สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ**. กรุงเทพฯ : วี พรินท์.
- ธรรมนันท์กา แจ่งสว่าง. (2547). **ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- นารินทร์ ดาก่อนทอง. (2555). **จิตสาธารณะ: คุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์**. สืบค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2555 จาก <<http://www.learners.in.th/blogs/posts/390763>>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุริยาสถา. พนม ลิมอารีย์. (ม.ป.ป.). **กลุ่มสัมพันธ์**. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). **พฤติกรรมกลุ่ม.ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. กรุงเทพฯ: วิสิทธิ์พัฒนาการพิมพ์.
- ไพฑูริย์ วัฒนศิริธรรม และ สังคม สัจจร. (2543). **สำนักไทยที่พึงปรารถนา**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย.
- พรพรม พรคพวก. (2550). **ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ใน สหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศศิธร วีราวุธ. (2552). **การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. เพชรบูรณ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ศิริลักษณ์ เลื่อนยศ. (2553). **การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการมีจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เพชรบูรณ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สุคนธร สุธะวิณะ. (2550). **ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคการเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูน ร่วมกับการชี้แนะทางวาจาที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. (2545). **19 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ**. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- อัญชลี ยิ่งรักพันธ์. (2550). **ผลการใช้สถานการณ์จำลองผลงานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อภิเชษฐ จันทนา. (2553). **การใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนบ้านโป่งขุนเพชรพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรนุช ศรีสะอาด. (2553). **พื้นฐานการวิจัยการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กอสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- Button, L. (1974). **Developmental GroupWork with Adolescent**. London : University of London Press.
- Durschmidt, J. B. (1977). **Self-Actualization and the Human Potential Group Process in Community College**. 38 (3) : 3953A ; January.